

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Hemställan om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister och förordningen (1999:1135) om misstankeregister

Sammanfattning

Som ett led i Migrationsverkets säkerhetsarbete föreslås att verket ges författningsstöd att inhämta utdrag ur polisens belastningsregister och misstankeregister inför anställning eller anlitande av personal inom förvarsverksamheten.

Bakgrund

Förvarsverksamheten är en central del av den reglerade invandringen. Migrationsverket ska enligt myndighetens instruktion bedriva en ändamålsenlig förvarsverksamhet.¹ Det innebär enligt Migrationsverkets definition att förvarsplatser ska tillhandahållas enligt regeringens uppdrag, att verksamheten ska utformas så att tryggheten för såväl förvarstagna som personal säkerställs samt att den förvarstagne ska vara tillgänglig så att till exempel beslut om avvísning eller utvisning kan verkställas.²

I regleringsbrevet för budgetåret 2022 uppställdes mål om ökat antal förvarsplatser för att möta det intensifierade arbetet med återvändande, från föregående års ordinarie nivå om 520 förvarsplatser.³

Säkerhetsprövning

Myndigheter som anges i bilagan till säkerhetsskyddsförordningen (2021:955) har möjlighet att själva besluta om vilka anställningar som ska placeras i säkerhetsklass 2 och 3. Migrationsverket är en sådan myndighet.

¹ 3 § 4 förordningen (2019:502) med instruktion för Migrationsverket

² Se Migrationsverkets årsredovisning 2021, s. 82

³ Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Migrationsverket, s. 3 och 9

Beslut om placering av en anställning i säkerhetsklass ska ske med restriktivitet. Sådan placering innebär att en säkerhetsprövning görs innan en person, genom anställning eller på något annat sätt, deltar i säkerhetskänslig verksamhet. Syftet med prövningen är att klarlägga om personen kan antas vara lojal med de intressen som ska skyddas och i övrigt pålitlig ur säkerhetssynpunkt.⁴ Säkerhetsprövningen omfattar bl.a. en grundutredning och registerkontroll med inhämtande av uppgifter från polisens belastnings- och misstankeregister och från Säkerhetspolisens register. Registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen innebär också möjlighet till s.k. spontanuppföljning under pågående anställning.

Migrationsverket har gjort bedömningen att förvarsverksamheten inte utgör säkerhetskänslig verksamhet. Anställningar inom förvarsverksamheten är därför normalt sett inte inplacerad i säkerhetsklass. Någon annan möjlighet till registerkontroller finns för närvarande inte.

Registerkontroll i annan del av offentlig sektor

Inom vissa delar av arbetsmarknaden, exempelvis inför anställning inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnomsorg, finns en lagstadgad obligatorisk registerkontroll inför anställning.⁵ Andra delar av arbetsmarknaden omfattas av en möjlighet för arbetsgivaren att ta del av uppgifter ur belastningsregistret inför ett anställningsbeslut, s.k. fakultativ registerkontroll. En sådan arbetsgivare är Kriminalvården som har möjlighet att ta del av uppgifter inför anställning av bl.a. övervakare.⁶

Tidigare var samtliga anställningar inom Kriminalvården säkerhetsklassade efter beslut med stöd av säkerhetsskyddslagen (2018:585). Myndigheten har sedan stramat åt kretsen och beslutat att minska antalet tjänster som ska omfattas av säkerhetsklass. Istället genomförs kontroller i belastnings- och misstankeregistret inför vissa anställningar. I utredningen *Belastningsregisterkontroll i arbetslivet – behovet av utökat författningsstöd*, SOU 2019:19⁷, föreslås vidare att bl.a. Kriminalvårdens möjlighet att inhämta uppgifter ur belastningsregistret utökas till att omfatta alla anställningar och uppdrag vid myndigheten. Detta bl.a. med hänvisning till att Kriminalvården bedriver verksamhet där det ställs särskilt höga krav på personalens laglydnad, lämplighet och lojalitet. Det finns därför behov för myndigheter att ha kännedom om tidigare brottslighet när de anställer personal. I annat fall finns det risk för felrekryteringar och infiltration från kriminella element som allvarligt kan skada verksamheten och allmänhetens förtroende för rättsväsendet.⁸

Migrationsverkets verksamhet omfattades inte av nämnda utredning.

⁴ 3 kap. 2 § säkerhetsskyddslagen (2018:585)

⁵ Se bl.a. skollagen (2010:800) och lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn

⁶ Se 10 § förordningen (1999:1134) om belastningsregister och 4 § förordningen (1999:1135) om misstankeregister

⁷ Jfr Registerkontroll i arbetslivet, SOU 2014:48

⁸ SOU 2019:19 s. 17 f.

Migrationsverkets behov av registerkontroll inför anställning

Förvarstagnande innebär ett frihetsberövande. Migrationsverket har en grundläggande skyldighet att säkerställa en trygg och säker miljö för den förvarstagne, personal samt andra som vistas i förvarslokalen. Migrationsverket har också en skyldighet att upprätthålla ordningen och säkerheten i förvaren. Migrationsverket har därför möjlighet att genomföra kroppsvsitation av förvarstagna samt kontrollera att otillåtna föremål inte finns i lokalen och omhändertaga egendom som kan skada någon eller vara till men för ordningen inom förvarslokalen (exempelvis berusningsmedel). Säkerhetsarbetet innefattar även att ingripa vid och försöka stoppa rymnings- och avvikandeförsök. Arbetet involverar många risk- och säkerhetsbedömningar.

Förvarsverksamheten är en central del av återvändandet som i sig är ett viktigt led i den reglerade invandringen. Det är av stort allmänintresse att verksamheten fungerar som avsett. Det ställer i sig höga krav på att den som anställs eller anlitas för arbete inom förvarsverksamheten bedöms kvalificerad och i övrigt lämplig för uppgiften. Det är viktigt att Migrationsverket kan skapa sig en god bild av personens lämplighet under rekryteringsprocessen.

Migrationsverket har förvisso möjlighet att besluta om att vissa anställningar inom myndigheten ska tillhöra säkerhetsklass.⁹ Migrationsverket anser emellertid att förvarsverksamheten inte utgör säkerhetskänslig verksamhet vilket utesluter att dessa anställningar placeras i säkerhetsklass. Myndigheter som tidigare haft en stor andel säkerhetsklassad personal har dessutom frångått den ordningen. Registerkontroll inför anställning skulle vara mindre administrativt resurs- och tidskrävande för myndigheten liksom mindre ingripande sett till arbetssökandens personliga integritet. Sådan registerkontroll innebär en säkerhetsåtgärd som skulle ge Migrationsverket bättre möjlighet att bedöma lämplighet och uppmärksamma vissa säkerhetsrisker, och samtidigt värna den personliga integriteten, i syfte att upprätthålla en väl fungerande förvarsverksamhet liksom en god säkerhet för såväl den egna verksamheten som för de förvarstagna individerna. Inför en utökning av förvarsverksamheten anses denna fråga särskilt relevant.

Förslag till förordningsändringar

Med hänvisning till ovanstående föreslår Migrationsverket att det, genom tillägg i 10 § förordningen (1999:1134) om belastningsregister samt i 4 § förordningen (1999:1135) om misstankeregister, införs stöd för myndigheten att få del av uppgifter ur belastningsregistret och misstankeregistret i fråga om den som myndigheten avser att anställa eller anlita inom förvarsverksamheten.

⁹ Enligt bilagan till säkerhetsskyddsförordningen (2021:955)

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande generaldirektör efter föredragning av verksjuristen Camilla Fylkehed. I arbetet har även säkerhetschefen Patrik Salino deltagit. I den slutliga handläggningen har rättschefen Carl Bexelius deltagit.

Inga Thoresson Hallgren